

NORGES HØYESTERETT

Den 25. oktober 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Øie og dommerne Bårdsen og Berglund i

HR-2018-2047-U, (sak nr. 18-152812SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Ann Mari Risvoll Winterhus-Fjeld)

mot

Bristow Norway AS (advokat Hege Merete Oftedal)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder krav om arbeidstakers fratreden under behandling av sak om gyldighet av oppsigelse, jf. arbeidsmiljøloven § 15-11 andre ledd andre punktum.
- (2) A ble 22. januar 2018 oppsagt fra sin stilling som fagarbeider innen flystruktur i Bristow Norway AS. Oppsigelsen var begrunnet i forhold hos A. Det ble vist til at han hadde fremsatt trusler, samt til konflikter mellom ham og kolleger. A reiste søksmål om gyldigheten av oppsigelsen. Han krevde samtidig å stå i stillingen mens saken står for retten. Bristow Norway AS tok til motmæle og krevde videre også at A skulle fratre under sakens behandling.
- (3) Stavanger tingrett avsa 2. juli 2018 kjennelse i spørsmålet om fratreden. Kjennelsen hadde slik slutning:
 - "1. A har rett til å fortsette i sin stilling hos Bristow Norway AS under sakens behandling.
 2. Bristow Norway AS dømmes til å betale As omkostninger med kr 57 031,25 – femtisjotusenogtrentientjuefem –."
- (4) Bristow Norway AS anket over tingrettens kjennelse og begjærte samtidig utsatt tvangskraft av avgjørelsen.
- (5) Stavanger tingrett avsa 30. juli 2018 beslutning i spørsmålet om utsatt tvangskraft der begjæringen ikke ble tatt til følge.
- (6) Bristow Norway AS anket også over denne beslutningen.
- (7) Gulating lagmannsrett avsa 4. september 2018 kjennelse med slik slutning:

- "1. **Bristow Norway AS' begjæring om at A skal fratre under Stavanger tingretts behandling av sak 18-055188TVI-STAV, tas ikke til følge. A har likevel ikke rett til å utføre arbeid mens han står i stillingen.**
2. **Hver av partene bærer egne sakskostnader for lagmannsretten i anke vedrørende Stavanger tingretts kjennelse 2. juli 2018 i sak 18-055188TVI-STAV.**
3. **Hver av partene bærer egne sakskostnader for tingretten i Stavanger tingretts kjennelse 2. juli 2018 i sak 18-055188TVI-STAV.**
4. **Ankesak som gjelder anke over Stavanger tingretts beslutning 30. juli 2018 i sak 18-055188TVI-STAV, heves.**
5. **Bristow Norway AS betaler 15 625 – femtensussekshundreogtjuefem – kroner til A til dekning av sakskostnader knyttet til anke over Stavanger tingretts beslutning 30. juli 2018 i sak 18-055188TVI-STAV. Beløpet forfaller til betaling 2 – to – uker etter forkynnelsen av denne kjennelsen."**

(8) Hovedforhandling i oppsigelsessaken ble avholdt i Stavanger tingrett 10.-13. september 2018.

(9) A har anket over lagmannsrettens kjennelse, punkt 1. andre setning og sakskostnadsavgjørelsen i kjennelsens slutning punkt 2. og 3. Det er anført at lagmannsrettens løsning er i strid med loven og lovens system. Retten til å stå i stilling, både retten til å utføre arbeid og rett til lønn, er en sentral del av stillingsvernet. Lagmannsrettens tolkning fratar arbeidstakeren en av de to sentrale rettigheter. Et viktig formål med retten til å stå i stilling er å sikre at arbeidstaker ikke blir holdt utenfor sitt arbeidsmiljø under sakens behandling.

(10) Det er i anken lagt ned slik påstand:

- "1. **I Gulating lagmannsretts kjennelse av 04.09.2018 i sak 18-113740ASK-GULA/AVD2, gjøres følgende endring: Punkt 1, andre setning utgår.**
2. **Subsidiært: Gulating lagmannsretts kjennelse av 04.09.2018 i sak 18-113740ASKGULA/AVD2 oppheves.**
3. **For begge tilfeller: Bristow Norway AS dømmes til å betale sakens kostnader for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett."**

(11) *Bristow Norway AS* har i tilsvar anført at saken ikke har prinsipiell interesse, og at det heller ikke er andre grunner til at Høyesterett trenger å behandle saken, jf. tvisteloven § 30-5. Subsidiært anføres det at anken bør forkastes da det ikke foreligger feil ved lagmannsrettens lovforståelse. Det er vist til at flysikkerhetshensyn har vært avgjørende for lagmannsrettens resultat.

(12) Det er lagt ned slik påstand i anketilsvaret:

Prinsipalt:

Anken tillates ikke fremmet.

Subsidiært:

Anken forkastes.

I begge tilfeller:

Bristow Norway AS tilkjennes omkostninger for Norges Høyesterett med kr 12 800."

- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder en videre anke over kjennelse. Utvalgets kompetanse er da begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og "den generelle rettslige forståelse av en skreven rettsregel", jf. tvisteloven § 30-6.
- (14) Lagmannsretten skriver følgende i sin kjennelse:
- "Retten til å fortsette i stillingen under sakens behandling, innebærer som hovedregel både rett til å motta lønn og rett til å utføre arbeid. Lagmannsretten legger imidlertid til grunn at det i enkelte tilfeller kan være grunnlag for å gjøre unntak fra retten til å utføre arbeid. Lagmannsretten finner støtte for sitt syn i LE-1995-768 med videre henvisninger og HR-2009-1883-U."**
- (15) Spørsmålet anken reiser er om lagmannsrettens forståelse av loven er riktig: Om domstolene ved anvendelsen av arbeidsmiljøloven § 15-11 andre ledd kan bestemme at en oppsagt arbeidstager skal beholde lønnen mens saken verserer, men ikke skal ha anledning til å utføre sine arbeidsoppgaver.
- (16) Arbeidsmiljøloven § 15-11 andre ledd lyder slik:
- "Dersom søksmål reises innen de frister som følger av § 17-4, kan arbeidstaker fortsette i stillingen. Etter krav fra arbeidsgiver kan retten likevel bestemme at arbeidstaker skal fratrukke seg under sakens behandling dersom retten finner det urimelig at arbeidsforholdet opprettholdes under sakens behandling. Dette gjelder også ved hel eller delvis nedleggelse av virksomheten. Retten fastsetter samtidig fristen for arbeidstakers fratreden."**
- (17) Utvalget konstaterer at ordlyden kun gir domstolene kompetanse til å bestemme "at arbeidstaker skal fratrukke seg". Den nevner ikke den mellomløsning at vedkommende gis rett til å "stå i stillingen" for så vidt gjelder lønn, men ikke med hensyn til å utføre de arbeidsoppgavene som hører til denne stillingen.
- (18) Når loven gir retten anledning til å bestemme at arbeidstageren helt skal fratrukke seg, rommer den for så vidt likevel også det mindre, at vedkommende beholder lønnen, men fratrukker sine arbeidsoppgaver. En slik mellomløsning er imidlertid problematisk med sikte på å oppnå formålet med retten til å stå i stilling. Utvalget viser til Ot.prp. nr. 24 (2005–2006):
- "Retten til å fortsette i stillingen ved tvist om oppsigelse er viktig for stillingsvernet. Det sikrer kontinuitet i arbeidsforholdet og gjør det mulig for arbeidstaker å fastholde stillingen dersom oppsigelsen senere blir kjent ugyldig. Dersom arbeidstaker fratrukker stillingen, vil gjeninntreden i praksis vise seg vanskelig. Departementet understreker at det er viktig å opprettholde en reell mulighet til å fortsette i arbeidsforholdet og at dette også bør gjelde ved ankebehandling av en dom som har gått i arbeidstakers disfavør. Departementet mener at arbeidsgivers interesser er godt nok ivaretatt gjennom adgangen til å begjære kjennelse for fratreden."**
- (19) Disse forarbeidende inneholder ikke noe som gir støtte for en mellomløsning – lønn, men ikke arbeid.
- (20) I Ot.prp. nr. 49 (2004–2005), kapittel 15 står det blant annet følgende om § 15-11 andre ledd:
- "Retten til å fortsette i stillingen innebærer at partenes gjensidige rettigheter og plikter består så lenge behandlingen av oppsigelsessaken pågår. Arbeidsgiver kan ikke i denne perioden fratrukke arbeidstaker adgang til arbeidsstedet eller til å utføre sitt arbeid. Selv om utgangspunktet er at arbeidstaker har rett til å utføre de funksjoner som ligger til stillingen, innebærer ikke fortsettelsesretten noen begrensning i arbeidsgivers styringsrett. De**

endringer som arbeidsgiver kan foreta før oppsigelsen med hensyn til arbeidsoppgaver, ansvarsforhold, arbeidsted, arbeidstidens plassering, arbeidsorganisasjonisk plassering med videre, kan arbeidsgiver fortsatt gjøre mens arbeidstaker fortsetter i stillingen under sakens behandling."

- (21) Det er etter Høyesteretts ankeutvalgs syn nærliggende å lese dette slik at lovgiver har sett for seg at endringer med hensyn til arbeidsoppgaver og andre forhold bare skal kunne skje innenfor rammen av arbeidsgivers styringsrett, se til sammenligning Rt-2009-179. Utvalget bemerker at sikkerhetshensyn vil være et relevant moment som kan begrunne endringer i kraft av styringsretten, og som arbeidstakeren må akseptere. Forarbeidene peker ikke på muligheten for at retten med hjemmel i § 15-11 andre ledd kan velge å frata arbeidstageren hans arbeidsoppgaver, samtidig som han gis rett til å motta lønn.
- (22) Lagmannsretten har i sin kjennelse vist til Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse i Rt-2009-1193/1183*. Denne avgjørelsen gjaldt imidlertid spørsmål om arbeidsgivers rett til å pålegge arbeidstageren å holde seg borte fra arbeidet i oppsigelsestiden, ikke rekkevidden av rettens kompetanse til å gi pålegg om fratreden etter arbeidsmiljøloven § 15-11 andre ledd.
- (23) Lagmannsrettens kjennelse bygger etter dette på en uriktig forståelse av arbeidsmiljøloven § 15-11 andre ledd, og må oppheves.
- (24) A har krevd erstatning for sine sakskostnader for Høyesterett med 30 469 kroner, som inkluderer merverdiavgift. Bristow Norway AS har hatt innsigelse. Utvalget finner at kravet bør imøtekommes i sin helhet.
- (25) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesteretts ankeutvalg betaler Bristow Norway AS til A 30 469 – trettitusenfirehundreogsekstini – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelse av kjennelsen.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Toril M. Øie
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

**Rettet 12. november 2018 i medhold av tvisteloven § 19-8 andre ledd andre punktum.*

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Riktig utskrift: